

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

Strategic Leadership of School Administrators Affecting Organizational Culture
Primary School under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2

ประกายทิพย์ ภูมิภาค

Prakaytip Pumipak

พระมหาธำรงค์ จิตปุณโญ

Phramaha Thamrong Thitapuño

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

E-Mail: Prakaitip.pumipak49@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 9 มิถุนายน 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 30 ธันวาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 2) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 92 โรงเรียน จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 368 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ด้านความคิดเชิงปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง และด้านความคาดหวังและ 2. วัฒนธรรมองค์กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสอดคล้องกัน ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านความร่วมมือกันทางการเรียนรู้ ด้านการมี

เป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน ด้านความสามัคคีกันของบุคลากร ด้านการพัฒนาวิชาชีพ และด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามลำดับ 3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ ด้านความคิดเชิงปฏิกิริยาเพื่อการเปลี่ยนแปลง และด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ด้านได้ร่วมกันทำนายวัฒนธรรมองค์กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ได้ร้อยละ 69.5

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, โรงเรียนประถมศึกษา, วัฒนธรรมองค์กรโรงเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to study the strategic leadership qualities of educational administrators affiliated with the Office of Primary Education Area, Nakhon Pathom Province, Area 2 2) to study the organizational culture of primary schools affiliated with the Office of Primary Education Area, Nakhon Pathom Province, Area 2 3) to study the impact of strategic leadership qualities of educational administrators on the organizational culture of primary schools affiliated with the Office of Primary Education Area, Nakhon Pathom Province, Area 2. The sample group in this research consisted of 92 schools affiliated with the Office of Primary Education Area, Nakhon Pathom Province, Area 2, and a total of 368 participants were surveyed. The research instrument used was a questionnaire, and the data were analyzed using pre-existing software. The statistical methods used in data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The results of research were found that: 1) The overall strategic leadership characteristics of school administrators under the jurisdiction of the Office of Basic Education Commission, Nakhon Pathom Educational Service Area Office 2, were at the highest level. The characteristics were ranked in order of average values from highest to lowest as follows: vision creation, ability to use various factors as strategies, revolutionary thinking for change, high-level thinking and understanding, and expectation and opportunity creation. 2) The organizational culture of the Office of Basic Education Commission, Nakhon Pathom District 2, is overall at the highest level, listed in descending order of average scores from highest to lowest, as follows: coherence in personnel's job performance, cooperation in learning, clear operational goals, teamwork among personnel, professional development, and participatory leadership. 3) Strategic Leadership of

Administrators Affecting Organizational Culture in Elementary Schools Under the Office of Nakhon Pathom Primary Education Service Area 2 namely, setting a creative vision The ability to use various factors as a strategy revolutionary ideas for change and a high level of understanding. in which the variables together predicted the organizational culture Under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2 was 69.5%

Keywords: Strategic Leadership, Primary School, School Organizational Culture

1. บทนำ

สังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกมีผลต่อการจัดการศึกษา การสื่อสาร และเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในการศึกษาอย่างรวดเร็ว การศึกษาไทยในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาตามบริบทของการจัดการศึกษาอันเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ คือ พัฒนาคคน พัฒนาครูอาจารย์ พัฒนาสังคม ในหลากหลายรูปแบบที่เป็นการมีส่วนร่วมขององค์กร (ประหยัด พิมพา, 2561: 1) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ก่อให้เกิดปัญหาต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก สังคมไทยในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดความเข้าใจที่จะสร้างโอกาสทางการศึกษาสามารถกำหนด ทิศทางการบริหารตามนโยบายการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มันทนา กองเงิน, 2554: 104) การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์สร้างผลกระทบต่องานด้านการศึกษาของไทยที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ บทบาท กำหนดนโยบาย แต่คุณภาพการศึกษาและด้านบริหารจัดการยังไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาองค์กรและคนไทยให้มีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้จึงต้องกำหนดทิศทาง จัดการศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดนวัตกรรมและทักษะในศตวรรษที่ 21 ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พัฒนาองค์กร ทรัพยากรบุคคล และการบริหารจัดการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับโลกในยุคปัจจุบัน (สมชาย รัตนทองคำ, 2556: 11 - 17) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กฎหมายหลักในการปกครองประเทศได้กำหนดหมวดสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษา การส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา และการเข้ารับบริการการศึกษาของประชาชน มาตรา 54 ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล หมวดปฏิรูปการศึกษา มาตรา 258 (จ) ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านการศึกษาให้ครูมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ และประสิทธิภาพในการสอน ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ และปรับปรุงโครงสร้างทุกหน่วยงานเพื่อบรรลุเป้าหมายสอดคล้องกันทั้งระดับชาติและเขตพื้นที่ มาตรา 257 และมาตรา 259 กำหนดให้วางรากฐานการพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน และมีความสมดุล บริหารจัดการให้ประชาชนในสังคมมีโอกาสทัดเทียมกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดี (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม, 2564: 14 – 17) อีกทั้งนโยบายการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 มีเป้าหมายให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ด้วยระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่

เปลี่ยนแปลง มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตได้ขึ้น จึงทำให้การศึกษาต้องฝากความหวังและอนาคตไว้กับผู้บริหาร เพื่อนำโรงเรียนและองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้น ผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องมีวิสัยทัศน์แห่งการเป็นผู้นำทางการศึกษา มีทักษะทางความคิดวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบและมีระเบียบสามารถนำพาองค์กรให้ก้าวหน้าประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับ ผู้บริหารที่มีความสามารถย่อมขับเคลื่อนองค์กร สร้างวัฒนธรรมที่ดีงาม พร้อมทั้งวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ และจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้องค์กรบรรลุผลตามที่ตั้งไว้ในที่สุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 แบ่งออกเป็น 13 กลุ่มโรงเรียน มีโรงเรียนทั้งหมด 120 โรงเรียน ได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้ทราบถึงผลการดำเนินงานตามภารกิจจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานในการที่จะนำไปปรับปรุงพัฒนาจัดทำแผนการดำเนินงานในปีต่อไป สืบเนื่องจากในปีงบประมาณ 2563 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพอย่างต่อเนื่องโดยการสร้างเครือข่ายครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ การประเมินและพัฒนาก่อสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจในการทำงาน แต่ผลการประเมินติดตามด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา มีระดับคุณภาพพอใช้และปรับปรุง ควรได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2, 2563) ปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษา มีผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหลายฝ่ายเป็นเครือข่ายการศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาท แต่บุคคลที่สำคัญในสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษานั้น ๆ เป็นบุคคลที่จะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านในการบริหารงาน ทั้งความร่วมมือ ความสามัคคีกัน การเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วม มีเป้าหมายเดียวกัน ตลอดจนการพัฒนาทางวิชาชีพ เพื่อสร้างเครือข่ายครู สร้างเครือข่ายโรงเรียน และสร้างเครือข่ายระดับเขตพื้นที่ เพราะการทำงานร่วมกันได้เห็นการพัฒนาความคิดและการวิเคราะห์ และยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน อันจะช่วยปรับปรุงและพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้ พร้อมทั้งพัฒนา ส่งเสริม ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม, 2564) จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับนั้น มีสาเหตุมาจากผู้บริหารนำแนวคิดทฤษฎีเชิงกลยุทธ์มาบริหารงานในองค์กร ทำให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ วัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 120 โรงเรียน

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครซี มอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 โรงเรียน

3.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ตามแนวคิดของดูบริน (Dubrin : 1998) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง ด้านความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ ด้านความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ด้านความคิดเชิงปฏิวัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์

2. ประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ตามแนวคิดของกรูเอนเนอร์ท และวาเลนไทน์ (Gruenert and Valentine, 1998) ประกอบด้วย ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ความสอดคล้องกันในการปฏิบัติงานของบุคลากร การพัฒนาวิชาชีพ ความสามัคคีกันของบุคลากร มีเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน และความร่วมมือกันทางการเรียนรู้

4. กรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย (Conceptual Framework)

ที่มา : * Dubrin, A. J. (1998). Leadership: Research Findings, Practice, and Skills. 4th ed. New York : McGraw - Hill

** Gruenert, S. & Valentine, J. (1998). Development of a school culture survey. Unpublished doctoral dissertation, University of Missouri.

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 120 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 92 โรงเรียน สุ่มโดยการเปิดตารางเครชี มอร์แกน (Krejcie and Morgan)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 และ 3 ของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert) Rensis Likert, 1961: 161) และได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 แห่ง สถานศึกษาละ 4 คน รวมเป็น 32 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค ซึ่งจากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .959 และการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .951 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 368 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืน และก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอันดับต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยการแยกการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของเครื่องมือในการวิจัยเมื่อได้รับข้อมูลกลับคืนมาโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดรวบรวมเพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วจัดระเบียบข้อมูล 2. ลงรหัสในแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ

8. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) 2. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และวัฒนธรรมองค์กร ใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพิจารณาขอบเขตค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามใช้การแปลความหมายของข้อมูล โดยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ 3. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ซึ่งก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผู้วิจัยได้ทดสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

9. ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ ด้านความคิดเชิงปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง และด้านความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (X_{tot})			
	$\bar{X}$	SD.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง	4.49	0.50	มาก
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์	4.52	0.47	มากที่สุด

3. ด้านความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.47	0.53	มาก
4. ด้านความคิดเชิงปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง	4.52	0.51	มากที่สุด
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์	4.54	0.48	มากที่สุด
รวม	4.51	0.46	มากที่สุด

2. วัฒนธรรมองค์กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสอดคล้องกันในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านการมีเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน ด้านความร่วมมือกันทางการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านความสามัคคีกันของบุคลากร และด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษา			
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (Y_{tot})	$\bar{X}$	SD.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.51	0.49	มากที่สุด
2. ด้านความสอดคล้องกันในการปฏิบัติงานของบุคลากร	4.57	0.46	มากที่สุด
3. ด้านการพัฒนาวิชาชีพ	4.54	0.50	มากที่สุด
4. ด้านความสามัคคีกันของบุคลากร	4.54	0.50	มากที่สุด
5. ด้านการมีเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน	4.56	0.49	มากที่สุด
6. ด้านความร่วมมือกันทางการเรียนรู้	4.56	0.50	มากที่สุด
รวม	4.55	0.42	มากที่สุด

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามสมการ $Y_{tot} = .947 + .297 (X_5) + .196 (X_2) + .203 (X_4) + .099 (X_1)$

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ตัวแปร	ความคิด ความ เข้าใจ ระดับสูง (X_1)	ความ สามารถใน การนำ ปัจจัย ต่าง ๆ	ความ คาดหวัง และสร้าง โอกาส	ความคิด เชิงปฏิบัติ เพื่อการ เปลี่ยน แปลง	การ กำหนด วิสัยทัศน์ เชิงสร้าง สรรค์	ภาวะผู้นำ เชิง กลยุทธ์ ของ ผู้บริหาร	วัฒนธรรม องค์กร ภาพรวม (Y_{tot})
--------	--	---	--------------------------------------	---	--	--	---

		มากำหนด เป็น กลยุทธ์ (X ₂)	สำหรับ อนาคต (X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	ภาพรวม (X _{tot})	
X ₁	1						
X ₂	.757**	1					
X ₃	.735**	.799**	1				
X ₄	.702**	.730**	.811**	1			
X ₅	.729**	.722**	.773**	.797**	1		
X _{tot}	.874**	.891**	.921**	.903**	.895**	1	
Y _{tot}	.704**	.734**	.745**	.759**	.779**	.829**	1

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นอภิปรายผลดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ ด้านความคิดเชิงปฏิกิริยาเพื่อการเปลี่ยนแปลง ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง และด้านความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ทั้งนี้เป็นเพราะผู้นำที่ดีจะต้องยึดถือหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่มุ่งสอนให้บุคคลเป็นคนดี มีความประพฤติดี พระครูสุตวรธรรมกิจ (2561) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นสิ่งที่สำคัญของผู้ผู้นำ การที่ผู้นำมีความสามารถเชิงกลยุทธ์ในการคาดคะเนสถานการณ์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก แล้วสามารถนำมากำหนดทิศทางขององค์กร เครือวัลย์ ไชยสินธุ์ (2559) สอดคล้องกับมัทนิตา คงช่วย (2563) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับวิรัตน์รัตน์ เสือจอย (2564) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. วัฒนธรรมองค์กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสอดคล้องกันในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านการมีเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน ด้านความร่วมมือกันทางการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านความสามัคคีกันของบุคลากร และด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เป็นเพราะวัฒนธรรมองค์กร ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละองค์กร วัฒนธรรมองค์กรจึงเป็นเหมือนบรรทัดฐานการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในองค์กร เพื่อให้มีความเป็นหนึ่ง

เดียวกัน และบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กร พินิจดา คำกรฤชา (2560) สอดคล้องกับจินตนา ทะยะ (2565) ผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมองค์กรกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับบรรยงค์ กะชีรัมย์ (2565) การศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ ด้านความคิดเชิงปฏิวัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง และด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการในการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดการศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมกำหนดวิสัยทัศน์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายนอกและภายในเข้ามามีบทบาทในส่วนกำกับติดตาม และประเมินผลการสอนอย่างมีวิสัยทัศน์ ซึ่งอารีวรรณ ประสาน (2553) กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีแรงกดดันเชิงกลยุทธ์ที่สมาชิกขององค์กรยึดถือร่วมกัน มีบทบาทเป็นผู้วางแผน ออกแบบหรือกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ สอดคล้องกับอังศุมาลิน กุลฉะ (2561) พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทั้ง 4 ด้าน โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การเป็นตัวแปรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ดีที่สุด ส่วนด้านความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคตไม่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กร ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การพลิกวิกฤตเป็นโอกาส วางแผนการทำงานเชิงรุกและแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน การคาดคะเน และการคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต ต้องอาศัยทักษะและไหวพริบ อีกทั้งประสบการณ์ในการทำงานและการกล้าตัดสินใจ อิศศักดิ์ ชนะบางแก้ว (2557)

11. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวิเคราะห์นโยบายต่าง ๆ ที่สอดคล้องตามความต้องการของสถานศึกษา
2. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม
3. ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายต่าง ๆ ที่สอดคล้องตามความต้องการของสถานศึกษา ศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีการจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนประถมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ควรมีการวิจัยคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

บรรณานุกรม

- เครือวัลย์ ไชยสินธุ์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับสมรรถนะของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จินตนา ทายะ. (2565). วัฒนธรรมองค์กรกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ธีรศักดิ์ ชนะบางแก้ว. (2557). ภาวะผู้นำ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.baanjommyut.com>. 25 พฤศจิกายน 2564.
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน.
- พระครูสุตวรธรรมกิจ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- พินิจดา คำกรฤชา และคณะ. (2560). วัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ, มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มัทนิตา คงช่วย. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- มันทนา กองเงิน. (2554). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (มกราคม - มิถุนายน 2555).
- ยรรยงค์ กะชีรัมย์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับความผูกพันต่อองค์กรของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิรัตน์รัตน์ เสือจอย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. วิทยานิพนธ์

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมชาย รัตนทองคำ. (2556). **ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา**. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <https://shorturl.asia/q1dea>. 20 มีนาคม 2565

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. (2563). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563**.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ : บ.พริกหวานกราฟฟิค จำกัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม. (2564). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564**. นครปฐม : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม.

อังศุมาลิน กุลฉะ. (2561). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

อารีวรรณ ประสาน. (2553). **การจัดการความรู้**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.eme2.dbec.go.th>. 1 ธันวาคม 2564.

Dubrin, A. J. (1988). **Leadership: Research Findings, Practice, and Skills (4th ed)**. New York: Mc Graw-Hill.

Gruenert Steve and Valentine Jerry. (1998). **Development of a school culture survey**. Unpublished doctoral dissertation, University of Missouri.